

Rechtbank 's-Gravenhage 11 februari 2009
zaaknummer / rolnummer: 303218 / HA ZA 08-300
(mr. P.H. Blok)

Gespecialiseerde ('dedicated') zoekmachine maakt inbreuk op sui generis databankenrecht dat rust op databanken die worden doorzocht. Het cumulatief effect van de vele zoekopdrachten die door gedaagde worden uitgevoerd is dat een substantieel deel van de databank van eiseres aan het publiek ter beschikking wordt gesteld.

(art. 1 lid 1 (a), (b) en (c) Databankenwet)

Vonnis in de zaak van:

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Wegener ICT Media BV, gevestigd te Apeldoorn,
2. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Wegener Mediaventions BV, gevestigd te Amsterdam, eiseressen, advocaat mr. H.J.A. Knijff,

tegen

de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Innoweb BV, gevestigd te Holten, gedaagde, advocaat mr. W. den Hertog.

Eiseressen zullen gezamenlijk hierna gezamenlijk in enkelvoud worden aangeduid als Wegener. Gedaagde zal Innoweb worden genoemd. Voor Wegener is de zaak behandeld door mr. J.C.H. van Manen en mr. L.E. Fresco, advocaten te Amsterdam. Voor Innoweb is de zaak behandeld door mr. P.H.J. Nij Bijvank, advocaat te Enschede.

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit:

- de dagvaarding van 16 januari 2008, met producties A1-A7 en B,
- de conclusie van antwoord, met producties 1-6,
- het tussenvonnis van 4 juni 2008 waarin een comparitie van partijen is bevolen,
- het proces-verbaal van comparitie van 21 oktober 2008 en de daarin genoemde stukken.

1.2. Vonnis is nader bepaald op heden.

2. De feiten

2.1. Wegener biedt via het domein AutoTrack.nl een website aan waarop particulieren en autobedrijven tegen betaling advertenties voor te koop aangeboden auto's kunnen plaatsen. Het aantal gepubliceerde advertenties verandert dagelijks. Gemiddeld worden er meer dan 200.000 advertenties aangeboden.

2.2. Bezoekers van AutoTrack.nl kunnen de verzameling advertenties online doorzoeken op basis van een aantal selectiecriteria zoals merk, model, uitvoering, bouwjaar, prijs, kleur, accessoires, type aanbieder en garanties. Na invoering van een zoekopdracht krijgt de bezoeker een resultatenoverzicht gepresenteerd waarin per auto het merk, het type, het bouwjaar, de kilometerstand, de prijs en gegevens over de aanbieder worden vermeld. Het resultatenoverzicht bevat ook links naar de pagina met de volledige advertentie van de betreffende auto. De volledige advertentie bevat maximaal 24 categorieën van gegevens over de aangeboden auto, te weten: merk, model, uitvoering, foto's, aanbieder, mededelingen, prijs, bouwjaar, kilometerstand, brandstof, carrosserie, aantal deuren, kleur, transmissie, aantal versnellingen, motorinhoud,

vermogen, gewicht, APK, BTW-auto, opties en accessoires, bijzonderheden, technische gegevens en testverslagen.

2.3. Innoweb biedt sinds begin 2007 via haar website onder het domein Gaspedaal.nl een zogeheten *dedicated meta search engine* aan waarmee kan worden gezocht in diverse verzamelingen van autoadvertenties die op de websites van derden worden aangeboden, waaronder de door Wegener via AutoTrack aangeboden verzameling. Innoweb biedt niet de mogelijkheid aan particulieren of autobedrijven om advertenties op Gaspedaal.nl te plaatsen.

2.4. Met een aantal online aanbieders van autoadvertenties heeft Innoweb afspraken gemaakt over de terbeschikkingstelling van de gegevensverzameling. Een dergelijk afspraak heeft Innoweb niet met Wegener en ook anderszins heeft Wegener geen toestemming gegeven voor het gebruik van haar gegevensverzameling door Innoweb.

2.5. De advertentieverzamelingen van partijen waarmee Innoweb geen afspraken heeft gemaakt, zoals die van Wegener, worden *real time* doorzocht. Dat houdt in dat de zoekmachine van Innoweb een zoekopdracht niet uitvoert op een eigen kopie van de gegevensverzameling. In plaats daarvan doorzocht de zoekmachine bij elke zoekopdracht opnieuw de oorspronkelijke gegevensverzameling.

2.6. Bezoekers van Gaspedaal.nl kunnen de diverse advertentieverzamelingen online doorzoeken op basis van een aantal selectiecriteria zoals merk, model, uitvoering, bouwjaar, prijs en kleur. Na invoering van een zoekopdracht krijgt de bezoeker een resultatenoverzicht gepresenteerd waarin per auto de volgende gegevens worden weergegeven: merk, model, uitvoering, bouwjaar, kilometerstand, prijs en een *thumbnail* (verkleinde foto). Het resultatenoverzicht meldt van iedere auto ook de bron (of eventueel bronnen) van de gegevens, dat wil zeggen de naam van de website waarop de advertentie wordt gepubliceerd, bijvoorbeeld 'bron: AutoTrack'. Ten slotte bevat het resultatenoverzicht *deeplinks* naar de pagina met de volledige advertentie van de betreffende auto bij de bron. Indien de auto in meer dan een bron wordt aangeboden, krijgt de gebruiker eerst de gelegenheid om de bron van zijn keuze te selecteren.

2.7. Op 15 oktober 2007 heeft Wegener Innoweb in kort geding gedagvaard voor de voorzieningenrechter van de rechtbank Utrecht. Wegener vorderde - samengevat - een verbod op het opvragen, hergebruiken of anderszins toegankelijk maken van de AutoTrack databank. De voorzieningenrechter heeft de vordering bij vonnis van 21 november 2007 afgewezen.

3. Het geschil

3.1. Wegener vordert - samengevat - dat de rechtbank verklaart voor recht dat Innoweb inbreuk heeft gemaakt op haar databanken- en geschriftenrechten, althans onrechtmatig jegens haar heeft gehandeld, alsmede dat de rechtbank Innoweb gelast zich van inbreuken en onrechtmatig handelen te onthouden, op straffe van een dwangsom, met veroordeling van Innoweb tot een schadevergoeding op te maken bij staat en veroordeling van Innoweb in de proceskosten in de zin van artikel 1019h van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv).

3.2. Aan haar vorderingen legt Wegener ten grondslag dat Innoweb met Gaspedaal.nl inbreuk maakt op haar databankenrecht, haar auteursrecht en haar rechten op grond van geschriftenbescherming. Daarnaast betoogt Wegener dat het handelen van Innoweb onrechtmatig is en in strijd is met haar gebruiksvoorwaarden. Innoweb voert verweer. Op de stellingen van partijen wordt hierna, voor zover van belang, nader ingegaan.

4. De beoordeling

databank

4.1. Naar het oordeel van de rechtbank is de via AutoTrack.nl gepubliceerde verzameling van autoadvertenties een databank in de zin van artikel 1 lid 1 sub a van de Databankenwet (hierna: Dw), dat wil zeggen: 'een verzameling van werken, gegevens of andere zelfstandige elementen die systematisch of methodisch geordend en afzonderlijk met elektronische middelen of anderszins toegankelijk zijn en waarvan de verkrijging, de controle of de presentatie van de inhoud in kwalitatief of kwantitatief opzicht getuigt van een substantiële investering'. Dat het een verzameling betreft van zelfstandige elementen die systematisch zijn geordend en die afzonderlijk met elektronische middelen toegankelijk zijn, is niet in geschil. Innoweb betwist slechts dat de verkrijging, controle en presentatie van de inhoud van de advertentieverzameling in kwalitatief en kwantitatief opzicht getuigt van een substantiële investering. Die betwisting kan geen stand houden in het licht van de vaststaande feiten.

4.2. In dit verband stelt de rechtbank voorop dat vast staat dat de verzameling van Wegener een zeer groot aantal elementen omvat, te weten gemiddeld meer dan 200.000 advertenties. Tevens staat vast dat Wegener de inhoud van de verzameling dagelijks moet aanpassen en dat zij op jaarbasis meer dan 800.000 verschillende advertenties aanbiedt. Reeds gelet op die omvang is aannemelijk dat de inspanningen die Wegener verricht om de advertenties te verkrijgen, online te presenteren en op juistheid te controleren een substantiële investering van haar vergen.

4.3. Dat de verkrijging, presentatie en controle een substantiële investering van Wegener hebben gevergd wordt bovendien ondersteund door tenminste een deel van de met 150 facturen onderbouwde specificatie van de kosten die Wegener heeft overgelegd (...) en uitgebreid heeft toegelicht. Volgens die specificatie bedraagt de investering in totaal circa vier miljoen euro. Hetgeen Innoweb hier tegenin heeft gebracht, is onvoldoende om het substantiële karakter van de investering van Wegener in twijfel te trekken.

4.4. Innoweb voert ten eerste aan dat niet van alle facturen kan worden vastgesteld of zij betrekking hebben op de autoadvertentieverzameling van Wegener, omdat de facturen niet uitdrukkelijk 'AutoTrack' vermelden en Wegener ook andere websites beheert. Daargelaten dat van bepaalde facturen waarin AutoTrack niet uitdrukkelijk wordt genoemd, toch aannemelijk kan worden geacht dat de facturen betrekking hebben op investeringen ten behoeve van AutoTrack (bijvoorbeeld de facturen van Oracle, omdat Wegener – zoals zij onweersproken heeft aangevoerd – Oracle alleen inschakelt voor AutoTrack), laat het betoog van Innoweb onverlet dat in een aanzienlijk aantal facturen AutoTrack wel uitdrukkelijk wordt genoemd [...].

4.5. Ten tweede voert Innoweb aan dat van de facturen waarop AutoTrack wel staat vermeld, niet kan worden vastgesteld of die facturen specifiek betrekking hebben op de verzameling occasions of ook op de verzameling advertenties betreffende klassiekers, bedrijfswagens en nieuwe auto's. Dat betoog treft geen doel omdat Wegener onweersproken heeft gesteld dat de laatstgenoemde advertenties in dezelfde verzameling zijn opgenomen als de (overige) advertenties betreffende occasions. Het betoog van Innoweb dat zij die categorieën niet doorzoekt, doet niet terzake bij de beoordeling van de omvang van de investering van Wegener. Daar komt bij dat Wegener, onderbouwd met concrete voorbeelden, heeft aangevoerd dat Innoweb de advertenties betreffende klassiekers en bedrijfswagens wel degelijk doorzoekt en dat de advertenties betreffende nieuwe auto's slechts een klein deel, te weten 3,3%, vormen van de totale verzameling, zodat de gestelde investering in ieder geval geacht moeten worden grotendeels betrekking te hebben op de gegevensverzameling die Innoweb doorzoekt.

4.6. Ten derde neemt Innoweb ten onrechte het standpunt in dat

de investeringen van Wegener met betrekking tot de website en hardware buiten beschouwing moeten worden gelaten. Innoweb verwijst in dit verband naar een arrest van het hof Arnhem waarin dat hof oordeelde dat kosten die zijn gemoeid met het vervaardigen van een website niet als relevante investeringen gelden omdat in de huidige tijd elke zich respecterende ondernemer een website nodig heeft (Hof Arnhem 4 juli 2006, LJN AY0089, *Zoekallehuizen.nl*). Dat oordeel heeft betrekking op de publicatie van woningadvertenties op de websites van makelaars. Het hof heeft daarbij aangenomen dat een makelaar zijn website ook nodig zou hebben anders dan voor het publiceren van woningadvertenties, zodat de investeringen in de website als zodanig niet specifiek betrekking hebben op de presentatie van die advertenties. In de onderhavige zaak gaat het echter niet om investeringen in de algemene website van Wegener waarop tevens een verzameling autoadvertenties beschikbaar is, maar om investeringen in een website die specifiek is ontwikkeld voor de presentatie van die verzameling en ook uitsluitend voor dat doel wordt gebruikt. Die investeringen moeten daarom worden aangemerkt als investeringen in de presentatie van de gegevensverzameling.

4.7. Gelet op het voorgaande moet worden geconcludeerd dat de bezwaren die Innoweb naar voren heeft gebracht grotendeels niet opgaan ten aanzien van de in rechtsoverweging 4.4 opgesomde facturen. Die facturen onderbouwen het op zich al substantiële bedrag van ruim 1,7 miljoen euro. Op basis daarvan kan al worden geconcludeerd dat Innoweb de substantiële investering van Wegener onvoldoende heeft betwist. Daarom kan in het midden blijven of de bezwaren die Innoweb naar voren heeft gebracht tegen de overige facturen gegrond zijn.

opvragen en hergebruiken

4.8. Wat betreft de inbreuk op het databankenrecht van Wegener twisten partijen ten eerste over het antwoord op de vraag of de uitvoering van een zoekopdracht via Gaspedaal.nl moet aangemerkt als het opvragen en hergebruiken van delen van de databank van Wegener door Innoweb (standpunt Wegener) of als het raadplegen door een bezoeker van Gaspedaal.nl van de door Wegener zelf ter beschikking gestelde databank waarbij de rol van Innoweb louter technisch en passief van karakter is (standpunt Innoweb).

4.9. De rechtbank is met Wegener van oordeel dat de uitvoering van een zoekopdracht moet worden aangemerkt als het opvragen en hergebruiken van een deel van haar databank door Innoweb. In dit verband stelt de rechtbank voorop dat de (Gemeenschaps)wetgever een ruime betekenis heeft willen geven aan de begrippen opvragen en hergebruiken (zie HvJ EG 9 november 2004, C-203/02, *PbEG* 2004, I-10415, The British Horseracing Board/William Hill Organization, r.o. 51 over de betekenis van die begrippen in richtlijn 96/9/EG, waarop de Databankenwet is gebaseerd). Opvragen wordt gedefinieerd als: 'het permanent of tijdelijk overbrengen van de inhoud van een databank of een deel daarvan op een andere drager, ongeacht op welke wijze en in welke vorm' (artikel 1 sub c Dw). Hergebruiken wordt gedefinieerd als 'elke vorm van het aan het publiek ter beschikking stellen van de inhoud van een databank of een deel daarvan door verspreiding van exemplaren, verhuur, on line transmissie of transmissie in een andere vorm' (artikel 1 sub d Dw).

4.10. De handelingen van de server van Innoweb bij de uitvoering van een zoekopdracht via Gaspedaal.nl vallen onder voornoemde definities. Vast staat namelijk dat bij de uitvoering van een zoekopdracht gegevens uit de databank van Wegener worden overgebracht op de server van Innoweb. Dat moet gelet op voornoemde definitie worden aangemerkt als het opvragen van een deel van de databank. Vervolgens stelt de server van Innoweb de opgevraagde gegevens ter beschikking aan de bezoeker van Gaspedaal.nl. Dat moet gelet op voorgaande definitie worden aangemerkt als het hergebruiken van een deel van de databank van Wegener.

4.11. Voornoemde handelingen van de server van Innoweb moeten worden gezien als handelingen van Innoweb. Die handelingen vinden immers plaats op haar server en vormen de kern van de dienst die Innoweb de bezoekers van Gaspedaal.nl aanbiedt. Dat Innoweb die dienst alleen uitvoert op initiatief van de bezoeker en in zoverre passief is, maakt dat niet anders. Voor zover het feit dat het initiatief bij de bezoeker ligt meebrengt dat de bezoeker mede verantwoordelijk is voor de uitvoering van de zoekopdracht, ontslaat dat Innoweb niet van haar eigen verantwoordelijkheid voor die handelingen.

4.12. Daar komt bij dat de rol van Innoweb niet louter technisch en passief is. Wat betreft het opvragen van de gegevens selecteert Innoweb immers de databanken waarin de bezoekers van Gaspedaal.nl kunnen zoeken en de criteria die de bezoekers daarbij kunnen gebruiken. Wat betreft het hergebruiken van de gegevens beperkt Innoweb zich niet tot weergave van de opgevraagde delen van de databank van Wegener. Innoweb presenteert de gegevens in haar eigen opmaak en combineert die met gegevens uit andere bronnen. Een en ander onderstreept dat het opvragen en hergebruiken (mede) handelingen zijn van Innoweb.

4.13. Dat de dienst van Innoweb gericht is op ontsluiting van een databank die Wegener zelf aan het publiek ter beschikking heeft gesteld, maakt het voorgaande niet anders. Dat het gaat om een publiek toegankelijke databank impliceert namelijk niet dat iedere verdere openbaarmaking en exploitatie van de databank door derden is toegestaan. Uit de artikelen 3 en 4 Dw, in combinatie met artikel 2 Dw, volgt dat de producent van een databank zich ook kan verzetten tegen het opvragen en hergebruik van delen van een databank die door hemzelf aan het publiek ter beschikking is gesteld voor zover het gaat om van substantiële delen van zijn databank of handelingen die anderszins in strijd zijn met de normale exploitatie van die databank of ongerechtvaardigde schade toebrengen aan zijn rechtmatige belangen. Dit wordt ook bevestigd door de rechtspraak van het Hof van Justitie (zie Hillarrest, r.o. 61 en HvJ EG 9 oktober 2008, C-404/07, Jur. 2008 0000, Direct Media – Albert Ludwigs Universität Freiburg, r.o. 53).

substantieel deel

4.14. Partijen verschillen voorts van mening over het antwoord op de vraag of er sprake is van opvragen en hergebruiken van een substantieel deel van de inhoud van de databank in de zin van artikel 2 lid 1 sub a Dw. Wegener stelt zich op het standpunt dat in dit verband de resultaten van alle zoekopdrachten bij elkaar opgeteld moeten worden. Innoweb meent dat per zoekopdracht moet worden vastgesteld op er sprake is van een substantieel deel.

4.15. De rechtbank is met Innoweb van oordeel dat per zoekopdracht worden vastgesteld of er sprake is van een substantieel deel. In dit verband stelt de rechtbank voorop dat vast staat dat Innoweb *real time* zoekt in de databank van Wegener. Dat wil zeggen dat de zoekmachine van Innoweb bij een zoekopdracht niet zoekt in een eigen bestand waarin de databank van Wegener is gekopieerd. In plaats daarvan vraagt de zoekmachine van Innoweb bij iedere zoekopdracht telkens de daarmee corresponderende gegevens op uit de databank van Wegener en presenteert de machine vervolgens een deel van die gegevens aan de gebruiker. Het opvragen en hergebruiken geschiedt dus per zoekopdracht en dus moet ook per zoekopdracht worden vastgesteld of er sprake is van een substantieel deel. Gesteld noch gebleken is dat de per zoekopdracht opgevraagde en hergebruikte gegevens in kwalitatief en kwantitatief opzicht een substantieel deel van de gehele inhoud van de databank van Wegener vormen.

4.16. Het betoog van Wegener dat de hiervoor genoemde uitleg van artikel 2 lid 1 sub a Dw de bescherming van databanken illusoir maakt omdat de server van Innoweb dermate veel zoekopdrachten verwerkt dat het resultaat is dat de inhoud van de databank op grote schaal wordt opgevraagd en hergebruikt, is ongegrond. De

Databankenwet biedt namelijk uitdrukkelijk ook bescherming tegen het herhaald en systematisch opvragen en hergebruiken van niet-substantiële delen van de inhoud van de databank. Daarvoor bestaat een aparte bepaling, te weten artikel 2 lid 1 sub b Dw. Die bepaling beoogt bescherming te bieden tegen handelingen die door hun repetitieve en systematische karakter als cumulatief effect hebben dat een substantieel deel van een databank wordt gereconstrueerd of aan het publiek ter beschikking wordt gesteld (zie Hill-arrest, r.o. 89). Dat zijn exact de handelingen die Wegener Innoweb verwijt. Vanuit wetsystematisch oogpunt zou het daarom onjuist zijn omdergelijk handelen te kwalificeren als opvragen en hergebruiken van een substantieel deel en te toetsen aan artikel 2 lid 1 sub a Dw.

niet-substantiële delen

4.17. Afgezien van het hiervoor verworpen standpunt van Innoweb dat zij geen gegevens opvraagt en hergebruikt, is niet in geschil dat de handelingen van haar server kunnen worden aangemerkt als het herhaald en systematisch opvragen en hergebruiken van niet-substantiële delen van de inhoud van de databank van Wegener. Partijen verschillen in dit verband wel van mening over het antwoord op de vraag of dit handelen in strijd is met de normale exploitatie van de databank of ongerechtvaardigde schade toebrengt aan de rechtmatige belangen van de producent van de databank in de zin van artikel 2 lid 1 sub b Dw.

4.18. In dit verband stelt de rechtbank voorop dat het Hof van Justitie artikel 7 lid 5 van de Databankenrichtlijn (96/9/EG), waarop artikel 2 lid 1 sub b Dw is gebaseerd, als volgt heeft uitgelegd:

[H]andelingen ‘in strijd met een normale exploitatie van [een] databank of waardoor ongerechtvaardigde schade wordt toegebracht aan de rechtmatige belangen van de fabrikant van de databank’ [verwijzen] naar gedragingen waarvoor geen toestemming is gegeven en die ertoe strekken om door het cumulatief effect van opvragingen de gehele inhoud of een substantieel deel van de inhoud van een door het recht sui generis beschermde databank te reconstrueren en/of om door het cumulatief effect van hergebruik, de gehele inhoud of een substantieel deel van de inhoud van een dergelijke databank ter beschikking te stellen van het publiek, en die aldus ernstige schade toebrengen aan de investering van de samensteller van deze databank. (voornoemd Hill-arrest, r.o. 89)

Het gaat er dus om of de door Innoweb verwerkte zoekopdrachten als cumulatief effect hebben dat Innoweb een substantieel deel van de databank van Wegener reconstrueert of aan het publiek ter beschikking stelt.

4.19. Van een reconstructie van een substantieel deel van de databank van Wegener is geen sprake. Innoweb legt de bij een zoekopdracht opgevraagde gegevens weliswaar vast op haar server, maar dat gebeurt slechts tijdelijk ten behoeve van de uitvoering van de betreffende zoekopdracht. Nadat de gebruiker een nieuwe zoekopdracht invoert, verdwijnen de eerdere zoekresultaten. Het herhaalde opvragen van niet-substantiële delen cumuleert dus nooit in de reconstructie van de gehele inhoud of een substantieel deel van de databank van Wegener. Daarom moet worden geconcludeerd dat de handelingen van Innoweb wat betreft het opvragen niet in strijd zijn met de normale exploitatie van de databank een geen ongerechtvaardigde schade toebrengen aan de rechtmatige belangen van Wegener.

4.20. Het ligt anders voor het hergebruik van de databank. Naar het oordeel van de rechtbank is het cumulatief effect van de vele zoekopdrachten die via Gaspedaal.nl worden uitgevoerd namelijk wel dat een substantieel deel van de databank van Wegener aan het publiek ter beschikking wordt gesteld. In dit verband stelt de rechtbank voorop dat Innoweb via Gaspedaal.nl gegevens uit nagenoeg alle 200.000 elementen van de databank aan het publiek ter beschikking stelt. Als onweersproken staat namelijk vast dat gege-

vens van nagenoeg alle advertenties worden hergebruikt. Van die advertenties hergebruikt Innoweb bovendien een aanzienlijk deel. In haar resultatenoverzichten neemt Innoweb namelijk 7 van de maximaal 24 beschikbare categorieën van gegevens over, te weten merk, model, uitvoering, bouwjaar, kilometerstand, prijs en een (verkleinde) foto. Daar komt bij dat Wegener onweersproken heeft aangevoerd dat als de investering is gedaan die noodzakelijk is om de gegevens die Innoweb hergebruikt te verkrijgen, controleren en presenteren, de aanvullende investering die nodig is om de overige gegevens te verkrijgen, controleren en presenteren relatief gering is. Gelet daarop moet worden geconcludeerd dat het deel van de databank dat Innoweb aan het publiek ter beschikking stelt, een substantiële investering vertegenwoordigt. Voor zover dat deel niet reeds in kwantitatief opzicht een substantieel deel vormt, is dus in ieder geval sprake van een substantieel deel in kwalitatief opzicht.

4.21. Het verweer van Innoweb dat alleen sprake kan zijn van een inbreuk op het databankenrecht als de elementen van de databank in hun geheel worden overgenomen, vindt geen steun in het recht. De wet en richtlijn bieden uitdrukkelijk ook bescherming tegen het opvragen en hergebruiken van een deel van de inhoud van de databank. Niet valt in te zien waarom dat geen betrekking zou hebben op opvragen en hergebruiken van een deel van de inhoud van de elementen. Een andere uitleg zou bovendien meebrengen dat het databankenrecht eenvoudig zou kunnen worden omzeild door per element slechts een klein deel niet op te vragen en her te gebruiken.

4.22. Uit het feit dat Innoweb door het cumulatief effect van de vele zoekopdrachten via Gaspedaal.nl een substantieel deel van de databank van Wegener aan het publiek ter beschikking stelt, volgt dat het handelen van Innoweb ernstige schade toebrengt aan de investering van Wegener (zie de laatste zin van het in r.o. 4.18 opgenomen citaat uit het Hill-arrest). Het betoog van Innoweb dat Wegener haar schade onvoldoende heeft onderbouwd, slaagt daarom niet.

4.23. Ook het betoog van Innoweb dat Gaspedaal.nl niet schadelijk, maar juist voordelig is voor Wegener omdat Innoweb bezoekers van Gaspedaal.nl doorleidt naar Autotrack.nl, en aldus ook nieuwe bezoekers naar Autotrack.nl trekt en extra internetverkeer voor Autotrack.nl genereert, treft geen doel. Gegeven het feit dat het vele hergebruik van de databank erin resulteert dat een substantieel deel van de databank aan het publiek ter beschikking wordt gesteld, is het aan Wegener om te bepalen of de eventuele voordelen van het hergebruik opwegen tegen de nadelen en of het hergebruik is toegestaan.

conclusie

4.24. Op grond van het voorgaande moet worden geconcludeerd dat Innoweb met Gaspedaal.nl inbreuk maakt op het databankenrecht van Wegener. Daaruit volgt dat het gevorderde verbod kan worden toegewezen op de hierna weergegeven wijze. Tevens volgt uit de vaststelling van de inbreuk dat aannemelijk is dat de mogelijkheid bestaat dat Wegener schade heeft geleden. Dat is voldoende voor de verwijzing naar een schadestaatprocedure. Ook de vordering tot vergoeding van de schade op te maken bij staat is daarom toewijsbaar.

4.25. Wegener heeft niet toegelicht waarom zij belang heeft bij de gevorderde verklaring voor recht met betrekking tot de inbreuk op haar databankenrecht, naast het gevorderde verbod en de gevorderde schadevergoeding. De verklaring voor recht zal daarom worden afgewezen.

4.26. Wegener heeft ook niet toegelicht waarom zij belang heeft bij haar vorderingen met betrekking tot het auteursrecht, de geschriftenbescherming en het onrechtmatig handelen, naast de vorderingen met betrekking tot haar databankenrecht. Daarom

zullen de eerstgenoemde vorderingen worden afgewezen en kan het beroep van Wegener op het auteursrecht, de geschriftenbescherming en het onrechtmatig handelen buiten beschouwing worden gelaten. Ook het beroep op de algemene voorwaarden van Wegener kan buiten beschouwing blijven, reeds omdat de vorderingen geen betrekking hebben op de gestelde schending van die voorwaarden.

proceskosten

4.27. Innoweb zal als grotendeels in het ongelijk gestelde partij worden veroordeeld in de proceskosten. Die kosten zullen echter niet worden begroot conform het indicatietarief voor IE-zaken aangezien Innoweb betwist dat kosten van die omvang zijn gemaakt. Zoals aangegeven in de toelichting op de indicatietarieven doen de tarieven geen afbreuk aan de regel dat slechts werkelijk gemaakte proceskosten worden vergoed. De tarieven geven een indicatie van het maximale bedrag dat door de bank genomen als redelijk en evenredig kan worden aangemerkt. Een aanspraak op het indicatietarief bestaat dus alleen indien voldoende onderbouwd wordt gesteld dat ten minste die kosten daadwerkelijk zijn gemaakt. Aan die eis heeft Wegener niet voldaan.

4.28. Wegener heeft slechts een afschrift van een emailbericht aan de advocaat van Innoweb overgelegd. Daarin worden een aantal werkzaamheden en afgeronde bedragen genoemd (bijvoorbeeld: 'Bestuderen en opzoeken stukken: circa 4.000 Euro'). Dat voldoet niet aan de eis, genoemd in de toelichting op de indicatietarieven, dat in ieder geval verwacht mag worden dat gedetailleerd opgave wordt gedaan van het uurtarief, het aantal gewerkte uren, met een concrete omschrijving van de werkzaamheden. Daarom zullen de proceskosten als volgt worden begroot conform het liquidatietarief:

- dagvaarding	€ 71,80
- vast recht	251,-
- salaris procureur	768,- (2,0 punten x tarief € 384,-)
Totaal	€ 1.090,80

5. De beslissing

De rechtbank

5.1. beveelt Innoweb zich binnen 48 uur na betekening van dit vonnis te onthouden van iedere inbreuk op de databankrechten van Wegener, in het bijzonder het hergebruiken van (gegevens opgenomen in) de Autotrack.nl databank;

5.2. beveelt Innoweb een onmiddellijk opeisbare dwangsom van € 10.000,- aan Wegener te betalen voor elke dag (een gedeelte van een dag voor een gehele gerekend) dat Innoweb – geheel of gedeeltelijk – in strijd handelt met het onder 5.1 genoemde bevel;

5.3. veroordeelt Innoweb tot het betalen van een schadevergoeding aan Wegener, op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet, voor de schade die Wegener als gevolg van de inbreuk op haar databankrechten heeft geleden;

5.4. veroordeelt Innoweb in de proceskosten, tot op heden begroot op € 1.090,80.

Noot

P.B. Hugenholtz

Het bovenstaande vonnis over de plaats van de zoekmachine in het databankenrecht is er één uit een lange reeks. Na *El Cheapo* (HR 22 maart 2002, *AMI* 2002/8, p. 61, m.nt. D.J.G. Visser; *NJ* 2003,

149, m.nt. JHS) was het een paar jaar stil, maar sinds *Zoekallehuizen.nl* (Hof Arnhem 4 juli 2006, *AMI* 2007, p. 93, m.nt. K.J. Koelman) is het einde zoek; zie D.J.G. Visser, 'Doorzoekalldatabanken.nl. Enkele opmerkingen over zoekmachines, open-content-databanken, auteursrecht en databankenrecht', in: N.A.N.M. van Eijk en P.B. Hugenholtz (red.), *Opstellen over informatierecht aangeboden aan prof. mr. E. J. Dommering (Dommeringbundel)*, Amsterdam: Otto Cramwinkel Uitgever 2008, p. 359.

Dit keer gaat het niet om nieuwsberichten, te koop staande huizen of veilingresultaten, maar om auto-occasions. Wegener exploiteert *Autotrack.nl*, waarop particulieren hun tweedehands auto's tegen betaling kunnen adverteren. Innoweb biedt een gespecialiseerde ('dedicated') zoekmachine aan waarmee een beperkt aantal auto-sites, waaronder *Autotrack*, gericht kunnen worden doorzocht. In het geval van *Autotrack* gebeurt dat doorzoeken in 'real time'. De zoekmachine van *Gaspedaal* maakt geen gebruik van een geïndexeerde archief, zoals Google, maar doorzoekt bij elke zoekopdracht de originele databank.

De Haagse rechtbank komt tot het oordeel dat Innoweb inbreuk pleegt op het databankenrecht van Wegener. Het regelmatig op commando van *Gaspedaal*-gebruikers doorzoeken van *AutoTrack* is volgens de rechtbank aan te merken als herhaald en systematisch opvragen en hergebruiken, waarvoor de toestemming van Wegener vereist is. Deze handelingen zijn aan de exploitant van *Gaspedaal.nl*, Innoweb, toe te rekenen, en niet aan de afzonderlijke gebruikers.

Wie het vonnis onbevangen leest raakt onder de indruk van de gedegen analyse van de Haagse rechtbank. *Iunus iudex* mr. Blok leidt ons met vaste hand door het oerwoud van het databankenrecht. Hierop valt op het eerste gezicht weinig af te dingen. Maar lees vervolgens het Utrechtse vonnis in kort geding van 21 november 2007 in precies dezelfde casus (Vzr. Rb. Utrecht 21 november 2007, *AMI* 2008/4, p. 109-115, m.nt. K.J. Koelman; *Mediaforum* 2008/1, p. 46, m.nt. D.J.G. Visser). Ook hier een grondige, afgewogen en overtuigende rechterlijke analyse, maar met volkomen tegengesteld resultaat.

Inderdaad kan men met het databankenrecht waar het zoekmachines betreft alle kanten op. Dat is ook niet verwonderlijk. Tijdens de totstandkoming van de Databankrichtlijn in de eerste helft van de jaren 90 speelde het internet nauwelijks, en het World Wide Web speelde geen enkele rol bij de exploitatie van databanken. In de geschiedenis van de richtlijn en de Nederlandse Databankenwet zijn dan ook geen aanknopingspunten te vinden voor het antwoord op de vraag die in deze en vergelijkbare zaken centraal

staat: is het aanbieden van een gespecialiseerde zoekmachine voor het gericht doorzoeken van een databank inbreukmakend?

Deze vraag dwingt ons derhalve om na te denken over de rechtsgrond van het databankenrecht. Over deze ratio is door het Hof van Justitie in het arrest *BHB-William Hill* (HvJ EG 9 november 2004, C-203/02, *AMI* 2005/1, p. 27, m.nt. D.J.G. Visser) het nodige gezegd. De richtlijn heeft 'tot doel het bevorderen en beschermen van investeringen in systemen voor de 'opslag' en de 'verwerking' van gegevens, welke bijdragen tot de ontwikkeling van de informatiemarkt in een context die wordt gekenmerkt door exponentiële groei van de hoeveelheid gegevens die jaarlijks in alle sectoren van bedrijvigheid wordt voortgebracht en verwerkt. Daaruit volgt dat het begrip investering in de verkrijging, de controle of de presentatie van de inhoud van een databank algemeen moet worden opgevat als betrekking hebbend op de investering ten behoeve van het aanleggen van deze databank als zodanig.' (r.o. 30). Het databankenrecht heeft dus een *incentive*-functie, bedoeld om investeringen in de verzameling en opslag van bestaande gegevens te bevorderen. Wordt deze *incentive* in casu ondermijnd? Bij de commentatoren bestaat hierover verschil van mening. Terwijl Visser (Dommering-bundel, p. 368) vreest dat dit soort gratis aangeboden databanken zullen verdwijnen als aanleunen van het type *Gaspedaal* worden getolereerd, meent Koelman dat het zo'n vaart wel niet zal lopen; in de Verenigde Staten, waar géén databankenrecht bestaat en 'aggregators' als *Gaspedaal* dus ongehinderd hun gang kunnen gaan, bestaan talrijke databanken van het type *Autotrack* (Koelman, *AMI* 2008/1, p. 114).

Evenals Visser loop ik niet over van sympathie voor bedrijven als Innoweb, die sterk profiteren van andermans databanken zonder veel waarde aan het web toe te voegen. Toch ben ik geneigd het met Koelman eens te zijn. Zoals het Hof van Justitie in *BHB-William Hill* heeft duidelijk gemaakt, heeft het databankenrecht niet tot doel om economische posities van databankproducenten veilig te stellen. Maar dat betekent niet dat iedere dedicated zoekmachine steeds vrijuit zou moeten gaan. In gevallen van onbehoorlijk parasiterend gedrag (bijv. een zoekmachine die slechts een enkele databank doorzoekt, of zijn gebruikers over zijn bronnen misleidt) biedt het recht inzake de ongeoorloofde mededinging soelaas.

Hoe dit ook zij, nu een begripsmatige interpretatie van het databankenrecht geen eenduidig antwoord oplevert op de vraag die in deze zaak centraal staat, had het mijns inziens voor de hand gelegen als de Haagse rechter – of al eerder zijn Utrechtse collega – een prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie had gesteld. Daarvoor is het gelukkig nog niet te laat; tegen het Haagse vonnis loopt hoger beroep.